

Idræt, livsfaser og fremtidens foreninger

**Oplæg ved FOU-seminar i Viborg Kommune
Torsdag den 19. september 2013**

Karsten Østerlund (e-mail: kosterlund@health.sdu.dk)

Ph.d. stipendiat

Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC)

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

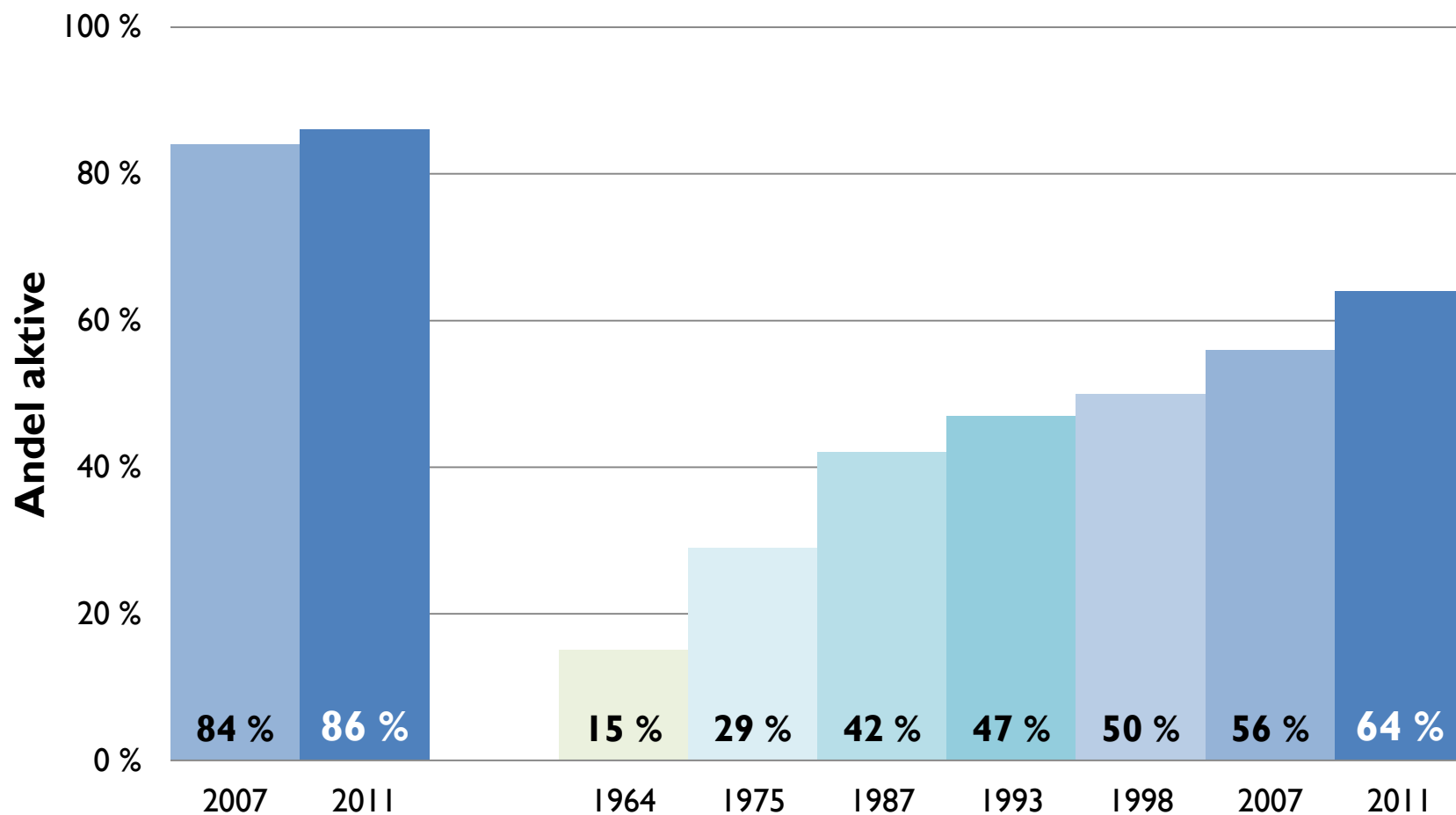
Dagens program

1. Danskernes idrætsvaner anno 2011
2. Livsfaseteori og idrætsvaner
3. Kritiske livsfaseskift for foreningsidrætten
4. Tennistyper og livsfaseteorien
5. Idræt og livsfaser i fremtidens forening

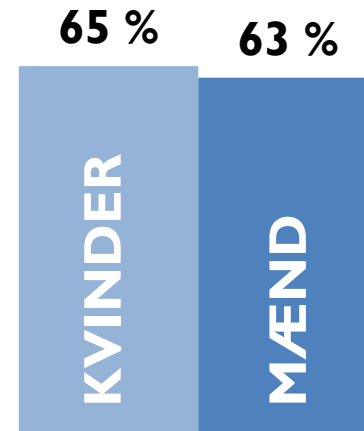
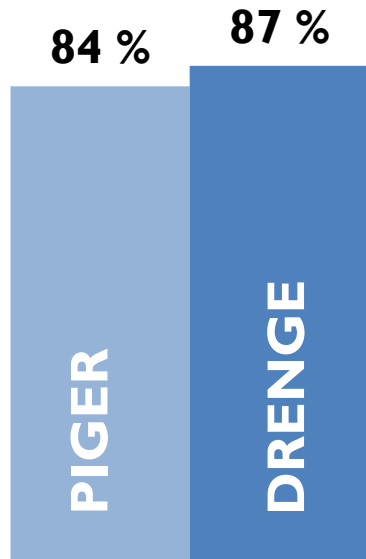
Del I

DANSKERNES IDRÆTTSVANER ANNO 2011

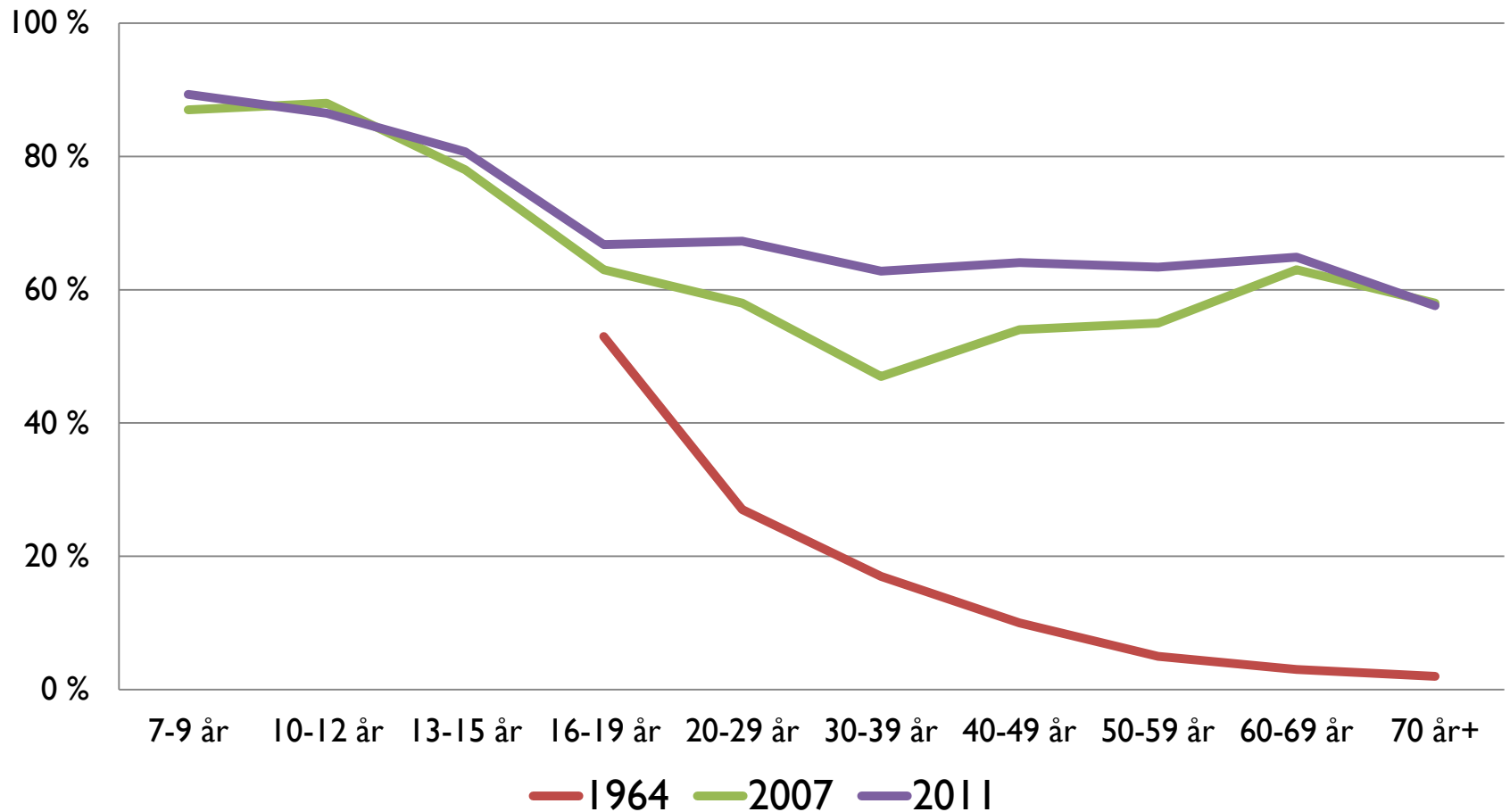
Voksende idrætsdeltagelse

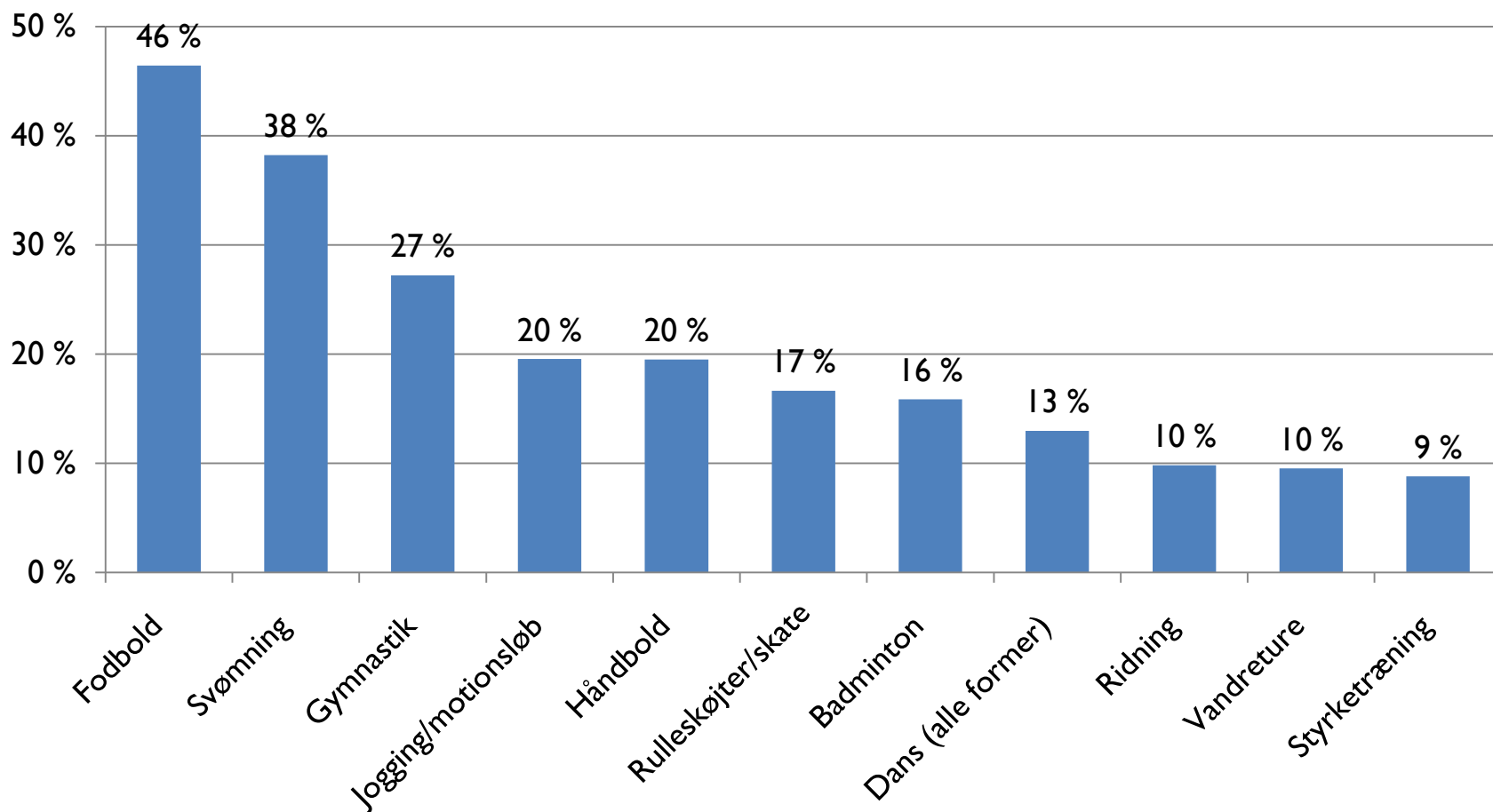
Relativ stor lighed mellem kønnene

Fremgang i alle aldersgrupper

Børn dyrker ”klassiske idrætter”

Børn dyrker foreningsidræt

I forening

86%

Privat
9%

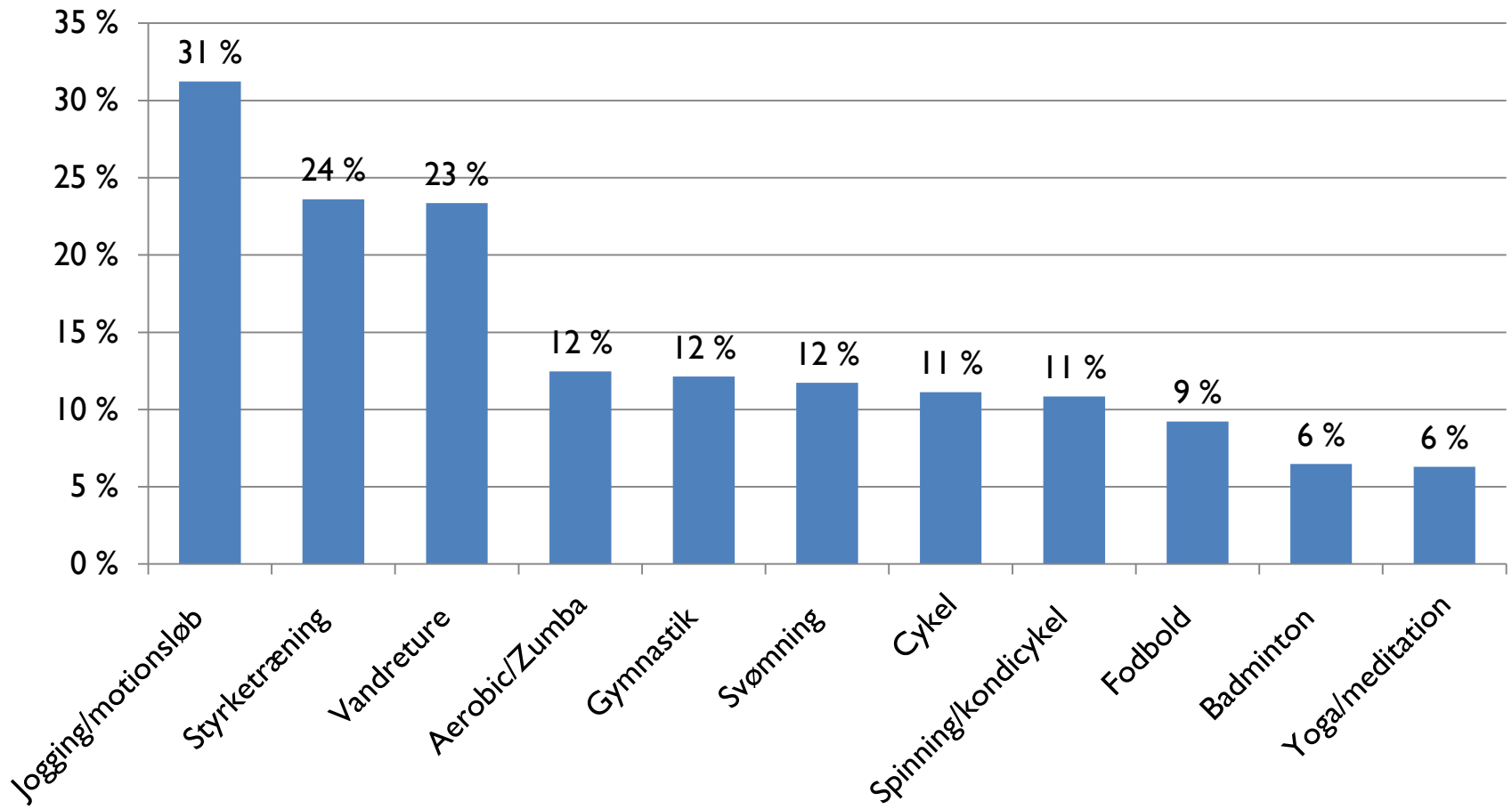
SFO
20%

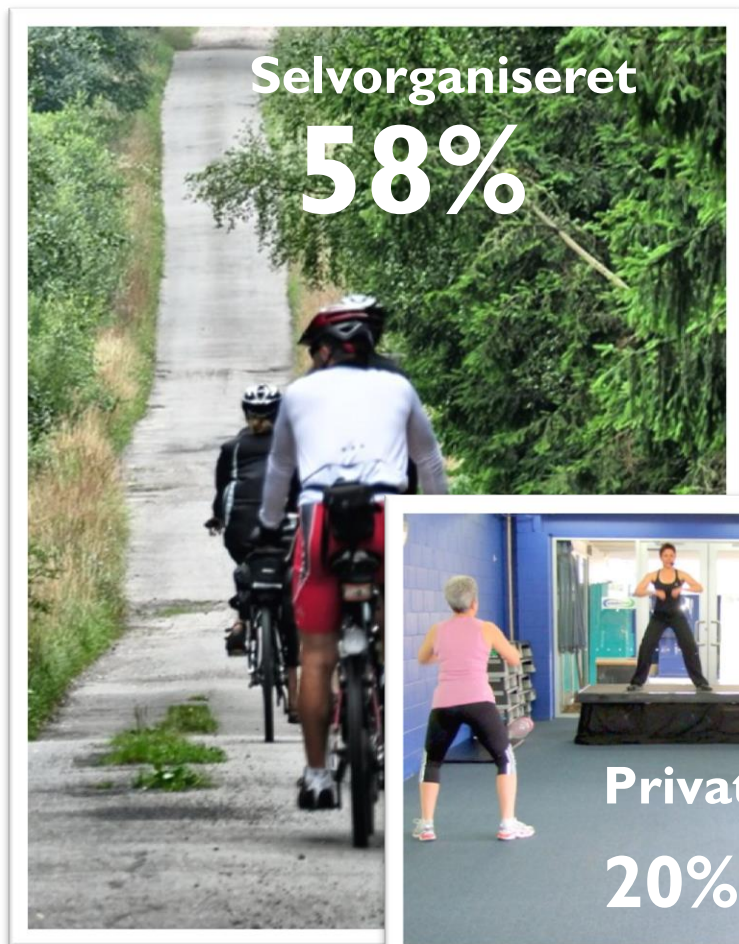
Selvorganiseret
46%

Voksne er mest til motion

Voksne løber tit uden om foreningen

Opsamling på idrætsvaner anno 2011

- Den danske idrætssektor har været og er fortsat i vækst
- Flere bliver aktive uanset køn og alder
- Børn dyrker de samme aktiviteter som de altid har gjort – og de gør det i forening
- Voksne dyrker også stadig de klassiske aktiviteter i foreninger, men motionsprægede aktiviteter i andre regi vinder frem
- Hverdagslivet ser ud til at have betydning for idrætsmønsteret

Del 2

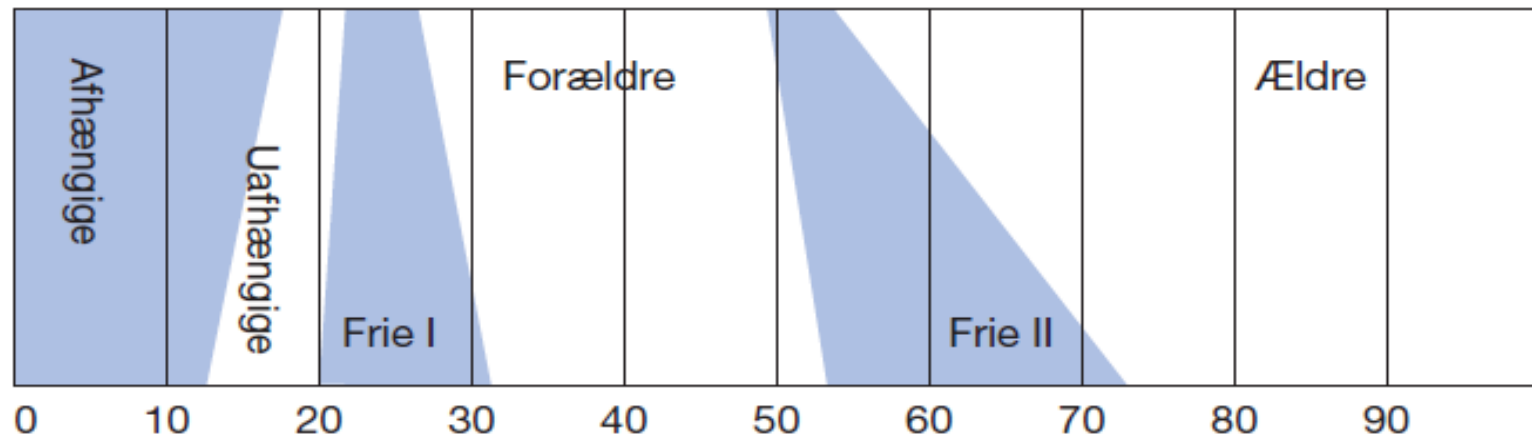
LIVSFASETEORI OG IDRÆTTSVANER

Livsfaseteorien

- Den klassiske opdeling i børn kontra voksne fortæller ikke hele sandheden om danskernes idrætsvaner
- Billedet er i virkeligheden langt mere kompliceret, da mennesket igennem sit liv gennemløber flere såkaldte livsfaser
- Hver livsfase er kendetegnet ved både muligheder og begrænsninger, som har betydning for fritidslivet generelt og idrætsdeltagelsen specifikt

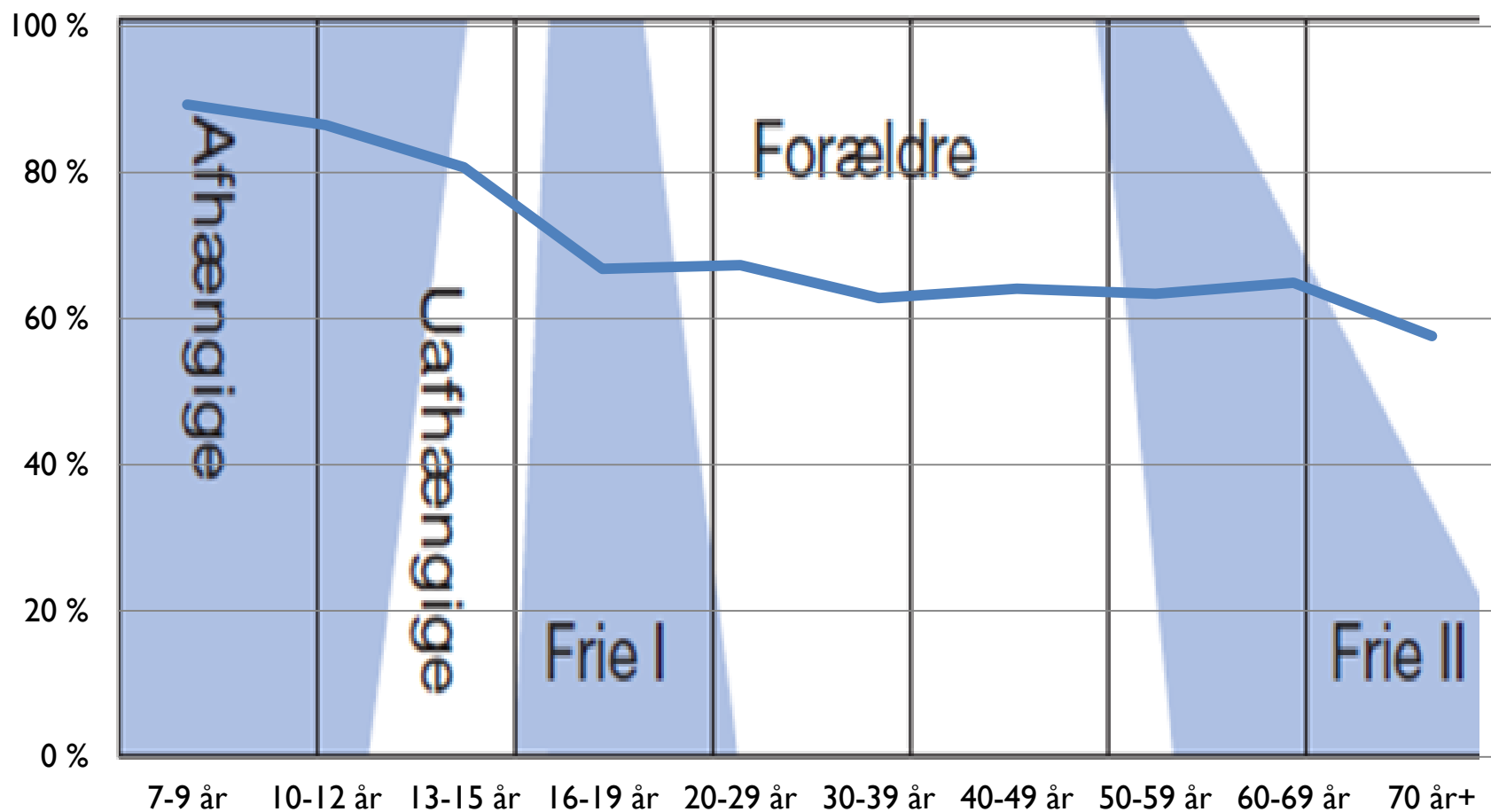
Livsfaseteorien

- Et bud på hvordan en livsfasemodel kunne se ud:

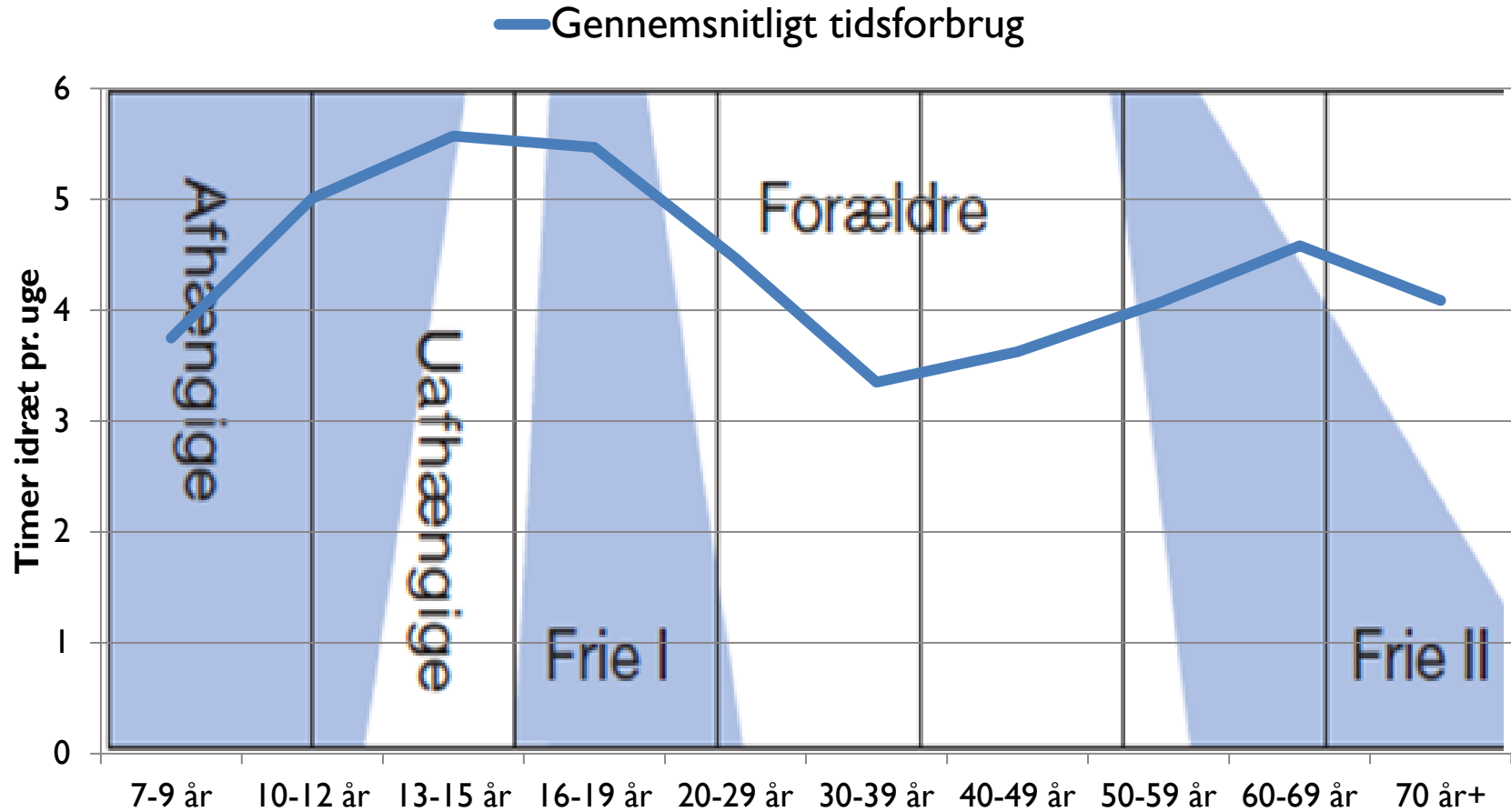

Kilde: Institut for Fremtidsforskning

Livsfaser og idrætsdeltagelse

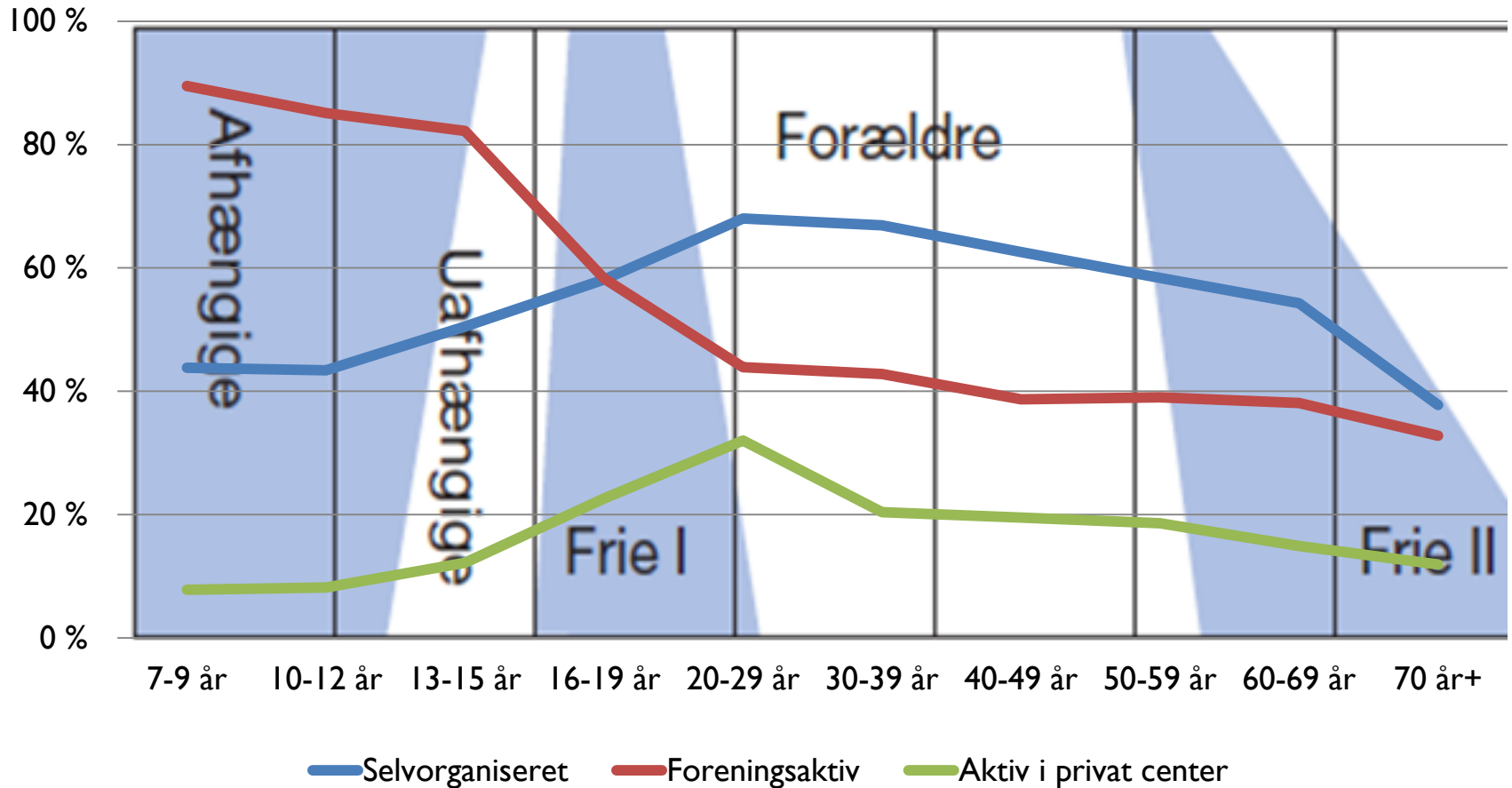

Livsfaser og tidsforbrug på idræt

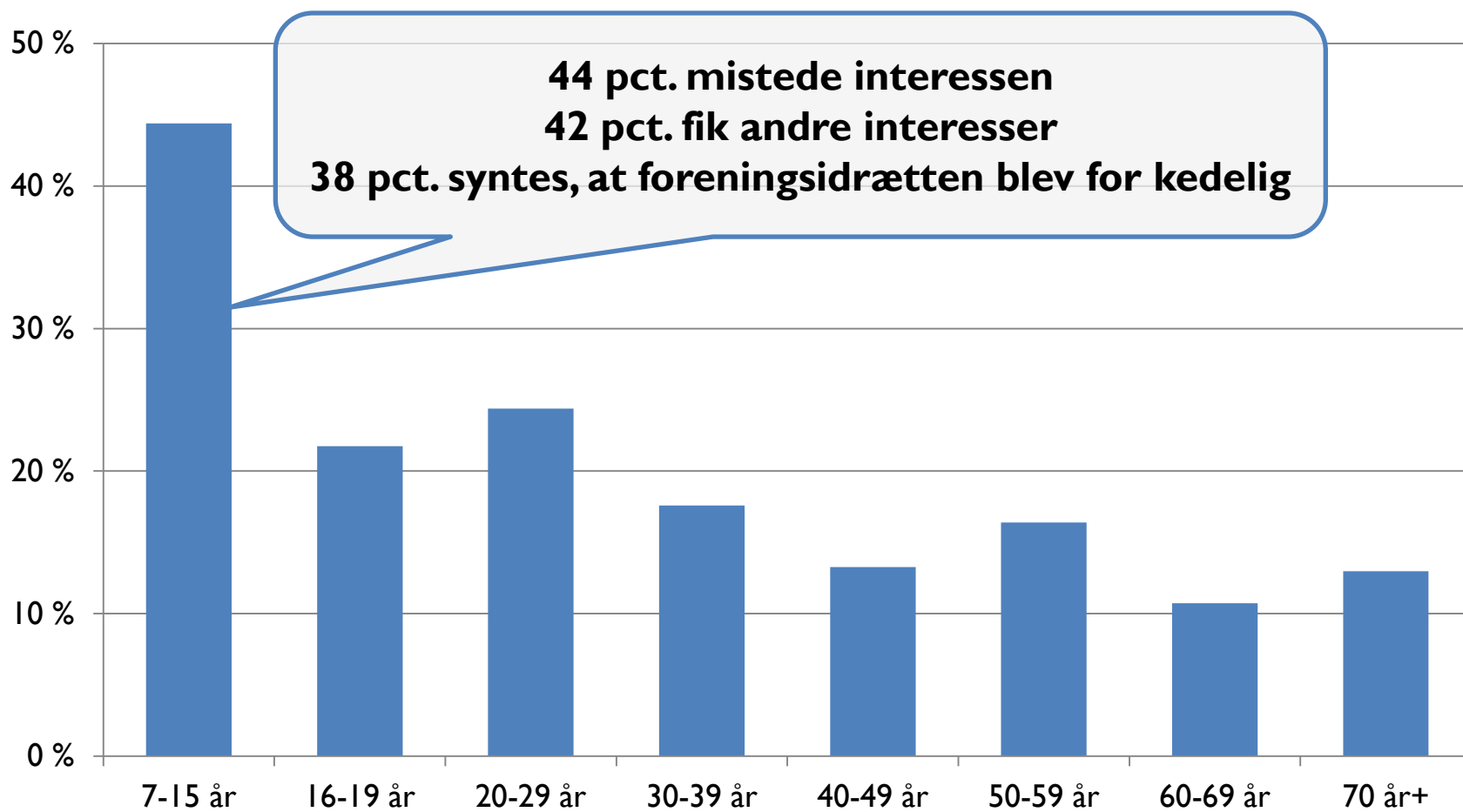
Livsfaser og organisationsformer

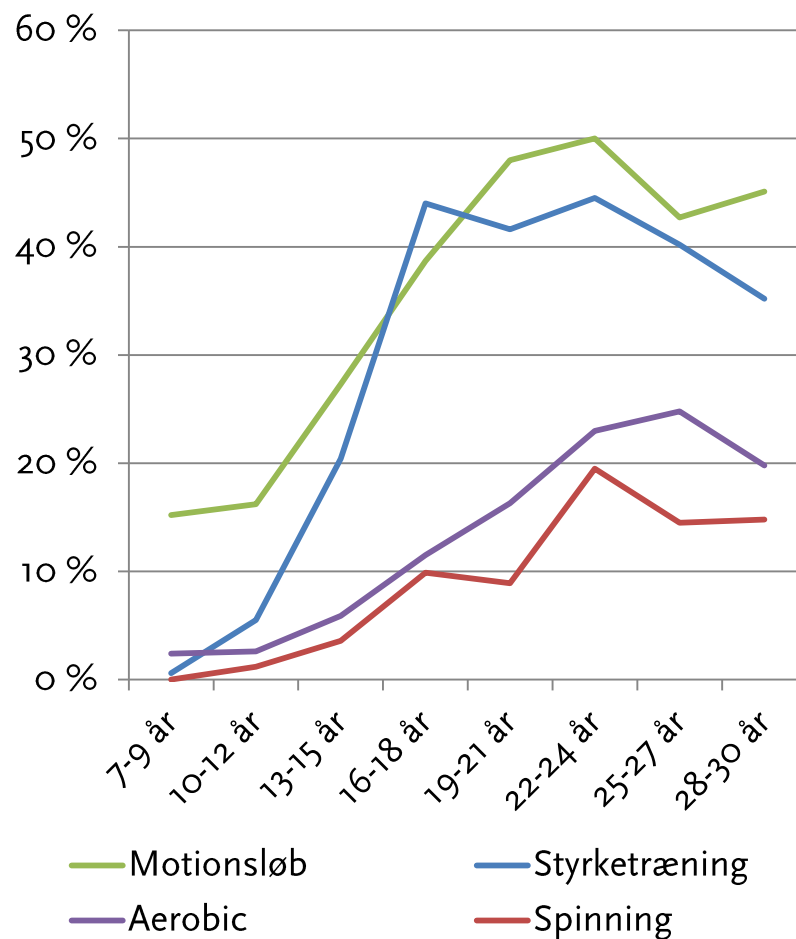
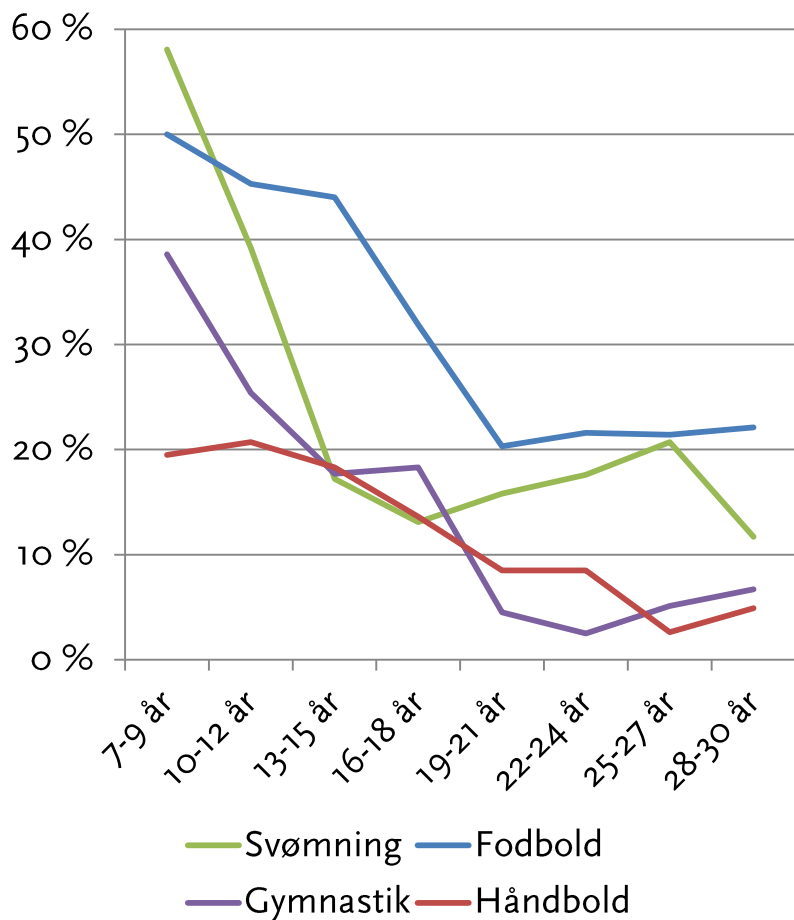
Del 3

KRITISKE LIVSFASESKIFT FOR FORENINGSIDRÆTTEN

(U)afhængige mister interessen

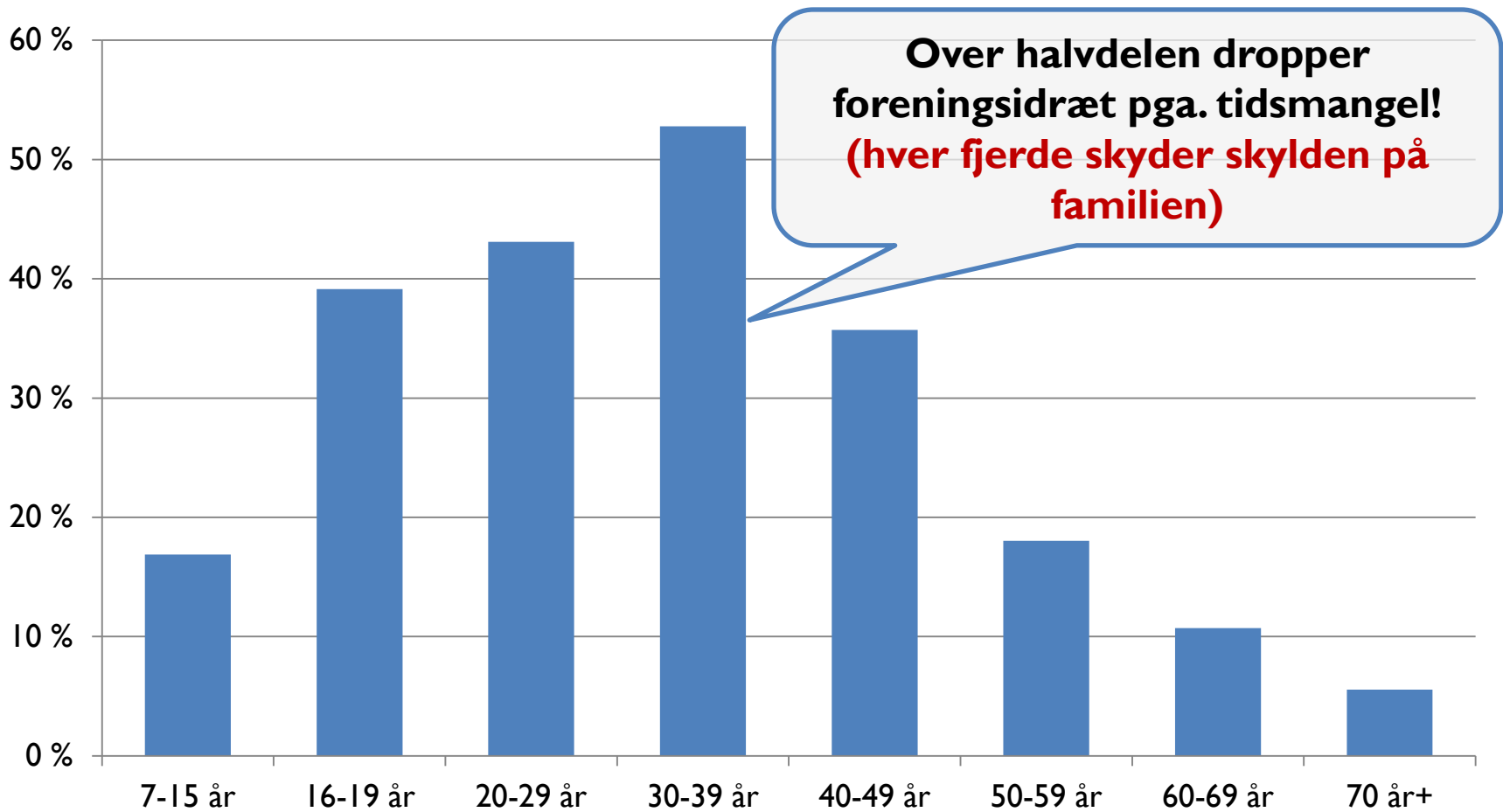
Afhængig til uafhængig/frie I

Afhængig til uafhængig/frie I

- Polarisering i idrætsdeltagelsen:
  - ”Talenterne” bliver mere aktive i foreningen
  - Nogle af de mindre talentfulde stopper helt med idræt
  - Andre søger private og selvorganiserede idrætstilbud
- Foreningsidrætten skal for at forblive relevant:
  - Kunne rumme talenterne (det gør de overvejende godt)
  - Kunne rumme motionisterne (det gør de mindre godt)
  - Unge vil dyrke idræt med deres kammerater
  - MEN mange vil gerne ”bare træne”, ikke konkurrere

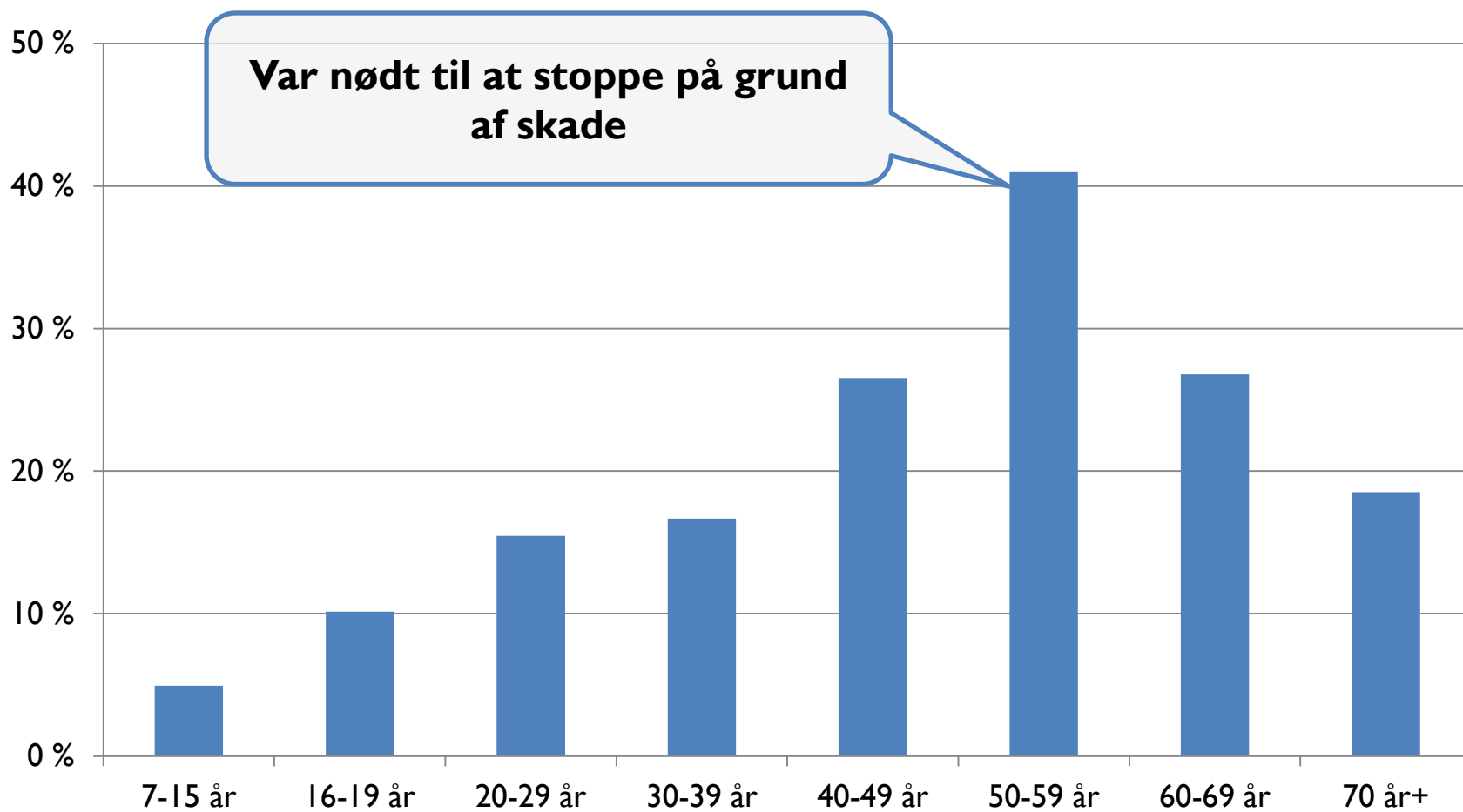
Forældre mangler tid

Frie I til forældre

- Tidspres, tidspres, tidspres! (Og manglende prioritering...)
- Idrætten må finde sig i at blive prioriteret lavere end samvær med familien og opgaveløsningen på arbejde
- Flexibilitet bliver i stigende grad et nøgleord
- Fravalg af foreningen er ikke et fravalg af fællesskaber, men voksne forældre vil gerne vælge hvornår og med hvem, de dyrker idræt (et tilbud som har begrænset udbredelse i idrætsforeninger i dag)

Fysik en barriere for friske og ældre

Forældre til frie II/ældre

- Der bliver igen mere tid til idræt (børnene er ”endelig” flyttet hjemmefra og nogle stopper erhvervskarrieren)
- Foreningens trygge rammer og sociale tilbud lokker
- MEN mange foreninger mangler tilbud, som tager hensyn til målgruppens aftagende fysiske formåen
- Udpræget behov for tilpassede aktiviteter, som lægger vægt på motion og sociale fællesskaber i og omkring aktiviteten

Foreningernes udfordringer

- At have plads til alle
  - Den talentløse...
  - ...og nybegynderen på 37 år
- At passe ind i en travl hverdag
  - Træning tirs/tors og kamp i weekenden virker for nogle...
  - ...mens andre vil kunne vælge hvornår og med hvem
- At vide hvad folk efterspørger
  - Og ikke mindst at have viljen til at levere det

Del 4

TENNISTYPER OG LIVSFASETEORIEN

Tennis som konkret eksempel

- En undersøgelse af nuværende og frafaldne medlemmer (i alt ca. 2.500) i tennisklubber under Dansk Tennis Forbund foretaget i 2010 viste at der er i hvert fald fire typer af tennisspillere:
  1. Konkurrencetennisspilleren (24 pct.)
  2. Klubtennisspilleren (33 pct.)
  3. Træningsmotionisten (19 pct.)
  4. Købetennisspilleren (24 pct.)

De fire tennistyper

Kernemedlemmer!

1. Konkurrencetennisspilleren

- Deltager i holdkampe, turneringer og/eller stævner
- Motiveres af det sportslige konkurrenceelement

2. Klubtennisspilleren

- Deltager aktivt i klublivet –både spillemæssigt og socialt samt evt. i frivilligt arbejde
- Vægter det sociale sammenhold og livet omkring banerne meget højt

De fire tennistyper

3. Træningsmotionisten

- Modtager træning og har fokus på at udvikle deres teknik/spil. Mange midaldrende kvinder
- Konkurrence nej tak: Spiller ikke turneringer

4. Købetennisspilleren

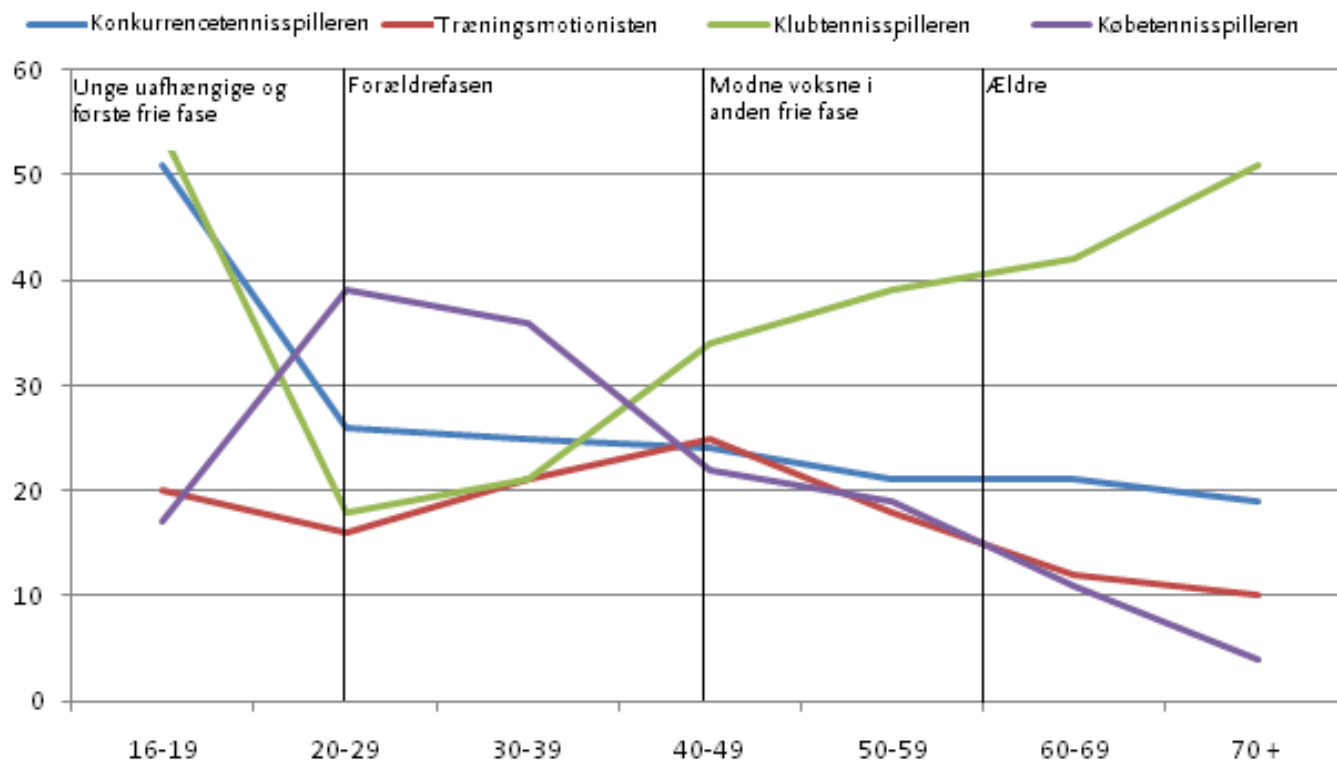
- Spiller typisk med én fast makker og ønsker at kunne få en bane at spille på, når de har tid og lyst. Mange yngre mænd.
- Foreningsliv nej tak: Deltager ikke i klubbens sociale liv og tennisarrangementer

Frafaldsrisiko!

Tennistyper og livsfaser

Der er en klar sammenhæng mellem de fire tennistyper og den såkaldte livsfaseteori

Del 5

IDRÆT OG LIVSFASER I FREMTIDENS FORENINGER

Anbefalinger til foreninger

- **Nogle få udvalgte pointer:**

1. **Tænk i segmenter/idrætstyper** (de er ikke de samme i alle idrætsgrene, men udfordringerne vil mange steder være de samme)
2. **Tænk i fleksibilitet** (kopier ikke nødvendigvis fitnesscentre og andre kommercielle aktører, men lad jer inspirere og vær ikke bange for at prøve nyt)
3. **Tænk i introforløb og tilbud til begyndere** (for ellers falder de fra – eller kommer slet ikke i foreningen, fordi der ikke er de rette tilbud)
4. **Tænk i familieidræt** (børn og forældre vil gerne dyrke idræt på samme tidspunkt – enten sammen eller hver for sig – det letter hverdagen for travle familier)

En kritisk bemærkning...

- Folkeoplysningsloven siger:

Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er at fremme **demokratiforståelse** og **aktivt medborgerskab** og med udgangspunkt i aktiviteten og det **forpligtende fællesskab** at styrke folkeoplysningen. Sigtet er at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

- Hvordan harmonerer billedet af ”fremtidens forening” med de kulturpolitiske begrundelser for at støtte foreningsidrætten?

En kritisk bemærkning...

- Individuelle idrætsgrene (tennis og gymnastik) har en lavere andel af aktive og engagerede medlemmer end holdidrætsgrene (fodbold og håndbold)
- Det gælder, når vi måler på:
  - Demokratisk deltagelse
  - Deltagelse i socialt liv og fællesskaber
  - Deltagelse i frivilligt arbejde
- Mindsker vi potentielt foreningernes støtteberettigelse kontra andre idrætsaktører (fx fitnesscentre) jf. Folkeoplysningsloven?

Tak for opmærksomheden!

- Spørgsmål, kommentarer eller lign.

